

Sygn. akt I C 2308/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Barbara Wypchło - Grymek

Protokolant: sekretarz sądowy Ewelina Staroń

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2021 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. K. i A. K.**

przeciwko **(...) Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów M. K. i A. K. łącznie kwotę 148.590,15 zł (sto czterdzieści osiem tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt złotych piętnaście groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 17 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od strony pozwanej (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów M. K. i A. K. łącznie kwotę 44.760,67 CHF (czterdzieści cztery tysiące siedemset sześćdziesiąt franków szwajcarskich sześćdziesiąt siedem centymów) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 17 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty;

III. zasądza od strony pozwanej (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów M. K. i A. K. łącznie kwotę 11.817 zł (jedenaście tysięcy osiemset siedemnaście złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 2308/19

uzasadnienie

**wyroku sądu okręgowego w krakowie
z dnia 22 lipca 2021 r.**

Pozwem wniesionym w dniu 20 grudnia 2019 r. powodowie M. K. i A. K. wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W. łącznie na rzecz powodów następujących kwot:

1. 148.590,15 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 17 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty;
2. 44.760,67 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 17 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty, ewentualnie kwoty 52.101,01 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 17 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że w dniu 13 lutego 2006 r. zawarli z pozwanym Bankiem umowę kredytu hipotecznego, który miał być spłacany do 2031 r. Kredyt został udzielony w złotych polskich w kwocie stanowiącej równowartość 128.588,83 franków szwajcarskich i miał być również wypłacony w walucie polskiej. Powodowie

zaciągnęli kredytu z celu sfinansowania budowy lokalu mieszkalnego. Umowa została zawarta z wykorzystaniem przedłożonego przez Bank wzorca umownego bez możliwości jej negocjacji. Zgodnie z umową kwota kredytu w PLN wyłacona powodom została przeliczona z waluty CHF według kursu kupna dla dewiz obowiązującego w dniu realizacji zlecenia płatniczego, określonego w Tabeli kursów Banku. Raty kredytu spłacane w złotych polskich były zaś przeliczane na walutę CHF według kursu sprzedaży dla dewiz obowiązującego w dniu wymagalności raty, określonego w Tabeli kursów Banku. Kwota kredytu była trzykrotnie powiększana na mocy aneksów do umowy. Z kolei na mocy aneksu z dnia 7 kwietnia 2014 r. powodom umożliwiono spłatę kredytu w walucie CHF. W okresie od dnia 5 stycznia 2010 r. do dnia 5 listopada 2019 r. powodowie z majątku wspólnego uiszcili na rzecz Banku tytułem spłaty kredytu kwotę 148.590,15 zł oraz 44.760,67 CHF.

W ocenie powodów zawarta przez nich umowa kredytu jest nieważna z uwagi na abuzywność postanowień dotyczących uruchomienia kredytu oraz rozliczania spłat rat kredytowych. Powodowie zawarli umowę jako konsumenci, z wykorzystaniem wzorca umownego przedłożonego przez Bank, bez możliwości negocjowania jej treści. W kwestionowanych postanowieniach Bank przyznał sobie prawo do jednostronnego i dowolnego regulowania wysokości swojego świadczenia w postaci kwoty kredytu, jaka miała zostać oddana do dyspozycji powodom oraz świadczenia powodów w postaci rat kredytowych poprzez dowolne, niczym nieograniczone wyznaczanie w tabelach kursów kupna lub sprzedaży CHF, w oparciu o nieznane powodom kryteria. Dodatkowo zastosowanie dwóch mierników wartości – kursu kupna i kursu sprzedaży CHF spowodowało, że w rzeczywistości powodowie zobowiązani byli do spłaty wyższego kapitału kredytu niż rzeczywiście im wyłacony. Powodowie nie zostali przy tym należycie poinformowani o obciążającym ich ryzyku kursowym. Takie ukształtowanie postanowień umowy sprawiło, że były one niejasne, sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy powodów. Powodowie zarzucili również, że z uwagi na nierównomierne rozłożenie ryzyka kursowego między stronami oraz brak dostatecznego określenia świadczeń stron umowa jest sprzeczna z naturą stosunku prawnego umowy kredytu, jak również nie zawiera koniecznych elementów wskazanych w art. 69 ustawy Prawo bankowe. P. powodowie podnieśli również, że umowa jest nieważna z uwagi na naruszenie obowiązującej w dniu jej zawarcia zasady walutowości. Zdaniem powodów umowa bez kwestionowanych przez nich postanowień nie może funkcjonować, co powoduje jej całkowitą nieważność. Skoro umowa kredytu jest nieważna, to powodom w oparciu o przepisy Kodeksu cywilnego o świadczeniu nienależnym przysługuje roszczenie o zwrot kwot wpłaconych przez nich Bankowi tytułem spłaty rat.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. Wskazała przede wszystkim, że zawarta z powodami umowa kredytu nie była umową kredytu indeksowanego do waluty CHF ani kredytu denominowanego do waluty CHF, lecz umową kredytu walutowego w CHF. Postanowienia umowne ukształtowane były w ten sposób, że istniała możliwość wypłaty kredytu zarówno w walucie CHF, jak i w walucie PLN. To samo dotyczyło spłaty rat – już od momentu zawarcia umowy powodowie mogli zdecydować o tym, czy będą je spłacać w walucie CHF czy w walucie PLN po przeliczeniu kwoty rat na CHF według kursu określonego w Tabelach kursowych Banku. Skoro powodom została pozostawiona swoboda co do sposobu wypłaty kwoty kredytu i spłaty jego rat to nie można mówić, że postanowienia umowy dotyczące przeliczania świadczeń stron z waluty CHF na PLN oraz z waluty PLN na CHF były abuzywne. Ich zastosowanie było wynikiem świadomej decyzji podjętej przez powodów. Powodowie mieli możliwość wyboru waluty wypłaty i spłaty rat kredytu, co wyklucza przyjęcie, że sposób wypłaty i spłaty rat kredytu nie został z nimi indywidualnie uzgodniony. Pozwany Bank zwrócił również uwagę, że powodowie mieli możliwość negocjacji kursu waluty stosowanego przy wypłacie kredytu dla przeliczenia kapitału kredytu z CHF na PLN. Niezależnie od tego podkreślił, że kursy walut w Tabelach kursowych Banku nie były ustalane w sposób dowolny, miały charakter rynkowy, a ich wysokość była konsekwencją zdarzeń mających miejsce na rynku walutowym. Bank zaznaczył przy tym, że powodowie zostali w sposób należyty poinformowani o ryzyku kursowym – przedstawiono im symulację spłaty rat kredytu oraz przekazano im broszurę zawierającą informację o wpływie zmian kursu walut na wykonywanie umowy, w tym w szczególności na wysokość rat kredytu. W ocenie Banku zarzuty podnoszone przez powodów wobec postanowień umownych są jedynie pretekstem do uchylenia się przez nich zarówno od ryzyka kursowego związanego z kredytem walutowym, jak i od wszelkich kosztów związanych z udzielonym finansowaniem, co stanowi nadużycie instytucji niedozwolonych klauzul umownych. Dodatkowo Bank podniósł, że nawet w przypadku eliminacji kwestionowanych przez powodów klauzul umowa kredytu pozostaje wykonalna, przez co nie ma podstaw

do stwierdzenia jej nieważności w całości. Zaznaczył również, że istnieje możliwość utrzymania kwestionowanych postanowień w mocy poprzez zastąpienie kursu walut wskazanego w Tabelach Banku średnim kursem NBP.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 lutego 2006 r. M. K. i A. K. zawarli z (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. umowę kredytu zatytułowaną: „Umowa kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr (...) (spłacanego w ratach annuitetowych, udzielonego w walucie wymiennej)”. W umowie wskazano m.in., że:

aktualna Tabela kursów oznacza Tabelę kursów (...) S.A. obowiązującą w chwili dokonywania przez Bank określonych w umowie przeliczeń kursowych (§ 1 pkt 8);

kwota kredytu wynosi 128.588,83 CHF i jest przeznaczona na: prowizję bankową za udzielenie kredytu mieszkaniowego, sfinansowanie budowy lokalu mieszkalnego położonego w K. przy ul. (...) (§ 2 ust. 1);

wypłata kredytu będzie dokonana w transzach, na rachunek inwestora oraz na konto prowizji bankowej, w formie przelewu – zgodnie z pisemną dyspozycją Kredytobiorcy (§ 5 ust. 1);

całkowita wypłata kredytu nastąpi do dnia 13 lutego 2009 r. (§ 5 ust. 2);

kredyt może być wypłacony: 1) w walucie wymiennej – na finansowanie zobowiązań za granicą i w przypadku zaciągnięcia kredytu na spłatę kredytu walutowego; 2) w walucie polskiej – na finansowanie zobowiązań w kraju (§ 5 ust. 3);

w przypadku wypłaty kredytu w walucie polskiej stosuje się kurs kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązujący w Banku w dniu realizacji zlecenia płatniczego (§ 5 ust. 4);

w przypadku wypłaty transzy w walucie wymiennej stosuje się kurs kupna/sprzedaży dla dewiz (Tabela kursów) obowiązujący w Banku w dniu zlecenia płatniczego (§ 5 ust. 5);

Bank pobiera odsetki od kredytu w walucie kredytu według zmiennej stopy procentowej w stosunku rocznym, której wysokość jest ustalana w dniu rozpoczynającym pierwsze i kolejne trzymiesięczne okresy obowiązywania stawki referencyjnej, jako suma stawki referencyjnej (LIBOR) i stałej marży; Bank powiadamia kredytobiorcę w formie pisemnej o każdej zmianie wysokości oprocentowania kredytu z podaniem terminu, od którego zmiana obowiązuje (§ 6 ust. 1-4);

odsetki będą obliczane miesięcznie od kwoty zadłużenia z tytułu kredytu według obowiązującej w tym okresie zmiennej stopy procentowej dla kredytu, począwszy od dnia wypłaty pierwszej transzy, do dnia poprzedzającego spłatę kredytu łącznie (§ 7);

po okresie karencji w spłacie kapitału trwającym do dnia 5 września 2006 r. kredytobiorca będzie spłacał zadłużenie z tytułu kredytu i odsetek do dnia 5 lutego 2031 r. w ratach annuitetowych (§ 12);

spłata zadłużenia z tytułu kredytu i odsetek następuje w drodze potrącenia przez Bank swoich wierzytelności z tytułu udzielonego kredytu z rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego kredytobiorcy, który kredytobiorca założy w Banku; kredytobiorca zobowiązany jest do posiadania środków na rachunku w wysokości umożliwiającej uregulowanie należności z tytułu kredytu w piątym dniu każdego miesiąca kalendarzowego, w którym to dniu będzie następowało potrącenie (§ 13 ust. 1-4);

potrącanie środków z rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego w walucie polskiej następuje w wysokości stanowiącej równowartość kwoty kredytu lub raty w walucie wymiennej, w której udzielony jest kredyt, według obowiązującego w Banku w dniu wymagalności kursu sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów) (§ 13 ust. 7);

niespłacenie przez kredytobiorcę części albo całości raty w terminie umownym spowoduje, że należność z tytułu zaległej spłaty staje się zadłużeniem przeterminowanym i zostaje przeliczona na walutę polską według kursu sprzedaży dla dewiz (aktualna Tabela kursów) obowiązującego w Banku w dniu przewidzianym na spłatę (§ 18 ust. 1);

jeżeli spłata zadłużenia przeterminowanego i odsetek nastąpi w walucie innej niż waluta polska: 1) w formie bezgotówkowej – kwota wypłaty zostaje przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej – według kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów Banku), obowiązującego w Banku w dniu wpływu środków; 2) w formie gotówkowej – kwota wpłaty zostaje przeliczona na kwotę stanowiącą równowartość w walucie polskiej – według kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów Banku), obowiązującego w Banku w dniu wpływu środków (§ 19);

kredyt uważa się za spłacony, jeżeli zadłużenie po spłacie ostatniej raty kredytu i odsetek wynosi „zero” albo jeżeli w wyniku ostatecznego rozliczenia na rachunku wystąpi nadpłata lub niedopłata, wyrażona w walucie polskiej przy zastosowaniu kursu średniego NBP (aktualna tabela kursów), obowiązującego w dniu wpłaty na rachunek w wysokości nie wyższej niż dwukrotność poleconej przesyłki pocztowej; w przypadku nadpłaty wypłata kwoty nadpłaty zostanie dokonana w formie przelewu na wskazany rachunek w walucie polskiej, przy zastosowaniu kursu kupna dla dewiz (aktualna Tabela kursów), obowiązującego w Banku w dniu wypłaty (§ 22 ust. 1 i 2);

kredytobiorca oświadcza, że poniesie ryzyko zmiany kursów walutowych (§ 30 ust. 2).

Znajdujące się w umowie kredytu zawartej przez powodów w Bankiem zapisy § 1 pkt 8, § 5 ust. 1 i ust. 3-5, § 13 ust. 7, § 18 ust. 1, § 19 oraz § 22 ust. 1 i 2 są identyczne z zapisami znajdującymi się w stosowany w Banku wzorze umowy kredytu mieszkaniowego/(...) hipoteczny/(...) lokatorski/(...) biznes/kredytu konsolidacyjnego (spłacanego w ratach malejących/annuitetowych, udzielanego w walucie wymiennej).

Dowód: Umowa kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr (...) z dnia 13 lutego 2006 r., k. 37-41; wzór umowy kredytu mieszkaniowego/(...) hipoteczny/(...) lokatorski/ (...)biznes/ kredytu konsolidacyjnego (spłacanego w ratach malejących/annuitetowych, udzielanego w walucie wymiennej), k. 118-124

Strony zawarły następnie trzy aneksy do umowy kredytu podwyższające kwotę udzielonego kredytu:

aneks nr (...) z dnia 25 kwietnia 2006 r. – podwyższenie kwoty kredytu o kwotę 25.627,79 CHF przeznaczoną na zakup miejsc postojowych o numerach 17 i 78 oraz komórki lokatorskiej nr (...), znajdujących się w budynku położonym w K. przy ul. (...) (całkowita kwota kredytu powiększona do kwoty 154.216,62 CHF);

aneks nr (...) z dnia 4 września 2006 r. - podwyższenie kwoty kredytu o kwotę 3.200,39 CHF przeznaczoną na dofinansowanie zakupu lokalu mieszkalnego wraz z pomieszczeniem przynależnym, znajdujących się w budynku położonym w K. przy ul. (...) (całkowita kwota kredytu powiększona do kwoty 157.417,01 CHF);

aneks nr (...) z dnia 18 kwietnia 2007 r. - podwyższenie kwoty kredytu o kwotę 54.670,89 CHF przeznaczoną na refinansowanie wydatków poniesionych na wykończenie i wyposażenie lokalu mieszkalnego położonego w K. na osiedlu (...) (całkowita kwota kredytu powiększona do kwoty 212.087,90 CHF).

Dowód: aneks nr (...) z dnia 25 kwietnia 2006 r. do umowy kredytu nr (...) z dnia 13 lutego 2006 r, k. 42; aneks nr (...) z dnia 4 września 2006 r. do umowy kredytu nr (...) z dnia 13 lutego 2006 r, k. 43; aneks nr (...) z dnia 18 kwietnia 2007 r. do umowy kredytu nr (...) z dnia 13 lutego 2006 r, k. 44

Po podwyższeniu kwoty kredytu powodowie indywidualnie wynegocjowali z Bankiem obniżenie marży Banku w zakresie oprocentowania kredytu z poziomu 1,9 p.p. na 1,7 p.p. Zmiana została wprowadzona do umowy na mocy aneksu nr (...) z dnia 1 czerwca 2007 r.

Dowód: aneks nr (...) z dnia 1 czerwca 2007 r. do umowy kredytu nr (...) z dnia 13 lutego 2006 r, k. 146; pismo z dnia 23 maja 2007 r., k. 147

W dniu 7 kwietnia 2014 r. strony zawarły aneks nr (...) do umowy kredytu, na mocy którego z dniem zawarcia aneksu dla celów związanych z obsługą kredytu Bank otworzył dla kredytobiorcy dodatkowy, bezpłatny, nieoprocentowany rachunek prowadzony w walucie pożyczki. Jednocześnie strony postanowiły, że od tej pory spłaty kredytu będą dokonywane z nowo otwartego rachunku prowadzonego w walucie kredytu oraz rachunku prowadzonego w walucie polskiej, z zastrzeżeniem, że środki z rachunku prowadzonego w walucie polskiej będą pobierane w przypadku, gdy na rachunku w walucie obcej brak będzie środków pieniężnych w ilości wystarczającej na spłatę raty. Do umowy dodano załącznik „Zasady ustalania kursów wymiany walut oraz spreadu walutowego w (...) SA”. Załącznik wyjaśniał pojęcie spreadu walutowego i dokładne zasady ustalania kursów walut określanych w Tabeli banku ze wskazaniem czynników kształtujących wysokość tych kursów. Bank miał stosować kursy wymiany walut i spread walutowy w sposób określony w załączniku.

Dowód: aneks nr (...) z dnia 7 kwietnia 2014 r. do umowy kredytu nr (...) z dnia 13 lutego 2006 r. wraz z załącznikiem „Zasady ustalania spreadu walutowego w (...) SA”, k. 45-46

Powodowie zawarli umowę kredytu w celu sfinansowania zakupu lokalu mieszkalnego o powierzchni 87,60 m² wraz z ustanawianą służebnością ogródka o powierzchni ok. 107m², który to lokal miał zostać wydzielony z nowo powstającego budynku mieszkalnego w K. przy ul. (...), za cenę w kwocie 3.119 zł brutto/m² powierzchni całkowitej lokalu oraz 244 zł brutto/m² powierzchni ogródka. Przedwstępna umowa sprzedaży lokalu mieszkalnego ze Spółką Mieszkaniową (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. została przez powodów zawarta w dniu 23 stycznia 2006 r. Zwiększenie kwoty kredytu na mocy aneksów nr (...) do umowy kredytu z dnia 13 lutego 2006 r. było spowodowane zawarciem aneksów do przedwstępnej umowy sprzedaży lokalu, obejmujących sprzedaż miejsc postojowych oraz komórki lokatorskiej w budynku przy ul. (...) w K.. Powodowie zawarli przyrzeczoną umowę sprzedaży w dniu 27 grudnia 2006 r.

Dowód: przedwstępna umowa sprzedaży z dnia 23 stycznia 2006 r. wraz z załącznikami, k. 101-107; aneks nr (...) z dnia 20 kwietnia 2006 r. do przedwstępnej umowy sprzedaży z dnia 23 stycznia 2006 r., k. 108; aneks nr (...) z dnia 20 kwietnia 2006 r. do przedwstępnej umowy sprzedaży z dnia 23 stycznia 2006 r., k. 109; umowa sprzedaży i akt ustanowienia służebności gruntowej z dnia 27 grudnia 2006 r., k. 212-219

Kredyt został wypłacony powodom w 8 transzach:

- w dniu 2 marca 2006 r. - w wysokości 1.928,83 CHF
- w dniu 2 marca 2006 r. - w wysokości 36.463,49 CHF (86.083,01 zł)
- w dniu 10 marca 2006 r. – w wysokości 30.000 CHF (73.395 zł);
- w dniu 7 lipca 2006 r. – w wysokości 30.000 CHF (74.079 zł);
- w dniu 12 maja 2006 r. – w wysokości 30.196,51 CHF (73.398,66 zł);
- w dniu 1 sierpnia 2006 r. – w wysokości 25.627,79 CHF (62.821,40 zł);
- w dniu 22 września 2006 r. – w wysokości 3.200,39 CHF (7.824,95 zł);
- w dniu 20 kwietnia 2007 r. – w wysokości 54.670,89 CHF (124.212,26 zł).

Za wyjątkiem pierwszej transzy przeznaczonej na prowizję dla Banku, wszystkie transze kredytu zostały wypłacone w walucie złoty polski. Również we wszystkich wnioskach o wypłatę transzy kredytu za wyjątkiem pierwszego wniosku powodowie wskazywali kwotę do wypłaty w złotych polskich.

Dowód: zaświadczenie z dnia 14 listopada 2019 r., k. 51-55; dyspozycje i decyzje dot. wypłaty transz kredytu, k. 167-175, 184-185, 195-196, 210-211

Według procedury produktowej Kredytu mieszkaniowego(...) hipoteczny, obowiązującej w Banku w dniu zawarcia umowy kredytu z powodami, podczas prezentacji oferty kredytu pracownik Banku powinien m.in.:

sporządzić symulację kredytu wykorzystując aplikację (...), uwzględniającą różne warianty spłaty kredytu; wydruk symulacji miał zostać wręczony klientowi w trakcie trwania rozmowy sprzedażowej;

poinformować klienta, że w przypadku wzrostu stawki referencyjnej podwyższeniu ulega oprocentowanie kredytu, które spowoduje wzrost raty spłaty;

klienta zainteresowanego kredytem udzielanym w walucie wymiennej poinformować o tym, że:

- w rozliczeniach między klientem a Bankiem w obrocie dewizowym stosuje się ustalone przez Bank kursy walut obcych w złotych (zamieszczane w Tabeli kursów (...) SA),
- w przypadku wypłaty kredytu w walucie polskiej kredyt jest wypłacany po kursie kupna dla dewiz;
- w przypadku spłaty kredytu w walucie polskiej kredyt jest spłacany po kursie sprzedaży dla dewiz;
- w przypadku wzrostu kursów walut podwyższeniu ulega rata spłaty i kwota zadłużenia, wyrażona w walucie polskiej.

Dowód: pismo okólne w sprawie wprowadzenia procedury produktowej „Kredyt mieszkaniowy (...)” z dnia 6 lutego 2006 r. wraz z załącznikiem – procedura produktową „Kredyt mieszkaniowy(...)”, k. 114-117

Podczas spotkania z pracownikiem Banku, na którym powodowie złożyli wniosek o udzielenie kredytu, pracownik Banku opracował poglądową symulację wysokości rat spłaty kredytu w wariantach rat równych i malejących w okresie od stycznia 2006 r. do grudnia 2030 r. dla kredytów udzielonych w czterech walutach: PLN, USD, EUR, CHF. Symulacja została sporządzona przy założeniu niezmiennego kursu walut w całym okresie kredytowania, przez co pokazana w symulacji wysokość rat kredytu w wariantach rat równych była identyczna przez cały założony w symulacji okres spłaty kredytu, niezależnie od jego waluty. Zgodnie z symulacją w wariantach spłaty w ratach równych:

rata dla kredytu w PLN wynosiła 1.998,57 zł;

rata dla kredytu w USD wyrażona w PLN wynosiła 2.060,88 zł;

rata dla kredytu w EUR wyrażona w PLN wynosiła 1.717,99 zł;

rata dla kredytu w CHF wyrażona w PLN wynosiła 1.532,28 zł.

Dowód: symulacja spłaty Kredytu mieszkaniowego (...) z dnia 31 stycznia 2006 r., k. 111; zeznania świadka E. R. z dnia 2 marca 2021 r., protokół k. 338v-340; zeznania powoda M. K. z dnia 22 czerwca 2021 r., protokół k. 345-346v; zeznania powódki A. K. z dnia 22 czerwca 2021 r., protokół k. 346v-347

Powodowie w złożonych w dniu 31 stycznia 2006 r. wnioskach kredytowych wskazali, że wnoszą o udzielenie kredytu w wysokości 305.000 zł + prowizja Banku w walucie CHF, wypłacanego w transzach, spłacanego w ratach równych (annuitetowych) przez okres 25 lat, z przeznaczeniem na zakup mieszkania. Przy ocenie zdolności kredytowej powodów Bank brał pod uwagę m.in. stan rodzinny powodów, wykształcenie powodów, wartość posiadanego przez nich majątku, dochody i wydatki w ich gospodarstwie domowym (wyliczone w złotych polskich) ocenę inwestycji finansowanej ze środków z kredytu, historię kredytową powodów. Zdolność kredytowa powodów została wyliczona w złotych polskich na maksymalną kwotę 712.266 zł przy założeniu spłaty w ratach malejących oraz 921.238,10 zł przy założeniu spłaty w ratach równych. W formularzu oceny zdolności kredytowej wskazano, że kredyt będzie

denominowany w walucie wymiennej frank szwajcarski, a rata kredytu z uwzględnieniem aktualnych kursów i oprocentowaniem 2,91% wynosi 1.532,28 CHF.

Każdorazowo przed zawarciem aneksu do umowy kredytu, na mocy którego dochodziło do podwyższenia kwoty kredytu, Bank ponownie analizował zdolność kredytową powodów i przedstawił im kolejne symulacje spłaty kredytu, sporządzone według tych samych zasad co symulacja przedstawiona powodom przed podpisaniem umowy kredytu.

Dowód: zaświadczenie o zatrudnieniu i osiąganych dochodach M. K. z dnia 25 stycznia 2006 r., k. 110; wnioski kredytowe M. K. i A. K. datowane na dzień 25 stycznia 2006 r., k. 125-128; referat kredytowy, k. 132-135; wniosek o zwiększenie kwoty kredytu, k. 176; zaświadczenie o zatrudnieniu i osiąganych dochodach powoda M. K. z dnia 19 kwietnia 2006 r., k. 177; symulacja spłaty Kredytu mieszkaniowego (...) z dnia 21 kwietnia 2006 r., k. 111; ocena zdolności kredytowej powodów, k. 179; referat kredytowy, k. 180-183; wniosek o zwiększenie kwoty kredytu z dnia 2 sierpnia 2006 r. wraz z załącznikami, k. 186-189; symulacja spłaty Kredytu mieszkaniowego (...) z dnia 3 sierpnia 2006 r., k. 111; ocena zdolności kredytowej powodów, k. 190; referat kredytowy, k. 191-194; wniosek o zwiększenie kwoty kredytu z dnia 22 marca 2007 r. wraz z załącznikami, k. 197-201; symulacja spłaty Kredytu mieszkaniowego (...) z dnia 12 kwietnia 2007 r., k. 111; ocena zdolności kredytowej powodów, k. 203; referat kredytowy, k. 207-209

W lipcu 2006 r. (...) Bank (...) opracował broszurę pt. „Informacja o ryzyku kursowym i ryzyku stopy procentowej” dla kredytobiorców zaciągających kredyty hipoteczne w walucie obcej, według zaleceń (...) komisji Nadzoru Bankowego (...) została wydana w marcu 2006 r., weszła w życie w lipcu 2006 r.). Broszura była wręczana klientom Banku przed podpisaniem umowy kredytu. W broszurze wyjaśniono, m.in., że:

kredyty walutowe generują po stronie kredytobiorcy dodatkowo koszty i ryzyko: ryzyko kursowe i ryzyka stopy procentowej;

konsekwencją wypłaty kwoty kredytu w PLN ustalonej po przeliczeniu kwoty kredytu w CHF według kursu kupna dewiz przy jednoczesnej spłacie kwot rat kredytu w PLN przeliczanych na kwoty w CHF według kursu kupna dewiz jest powstanie dla kredytobiorcy dodatkowego kosztu kredytu w przypadku gdy kurs kupna obowiązujący w dniu wypłaty kredytu jest niższy od kursów sprzedaży obowiązujących w dniu spłaty kredytu;

w przypadku kredytów oprocentowanych według zmiennej stopy procentowej odsetkowa część raty może się zmieniać w zależności od aktualnej wysokości stopy procentowej;

w przypadku kredytów walutowych, dla których miesięczna rata kredytu zawsze jest wyrażana w walucie, kwota złotych niezbędnych do spłaty miesięcznej raty kredytu (zarówno części kapitałowej, jak i części odsetkowej) będzie się wahać w zależności od aktualnej wysokości kursu waluty, w której udzielony został kredyt;

zmiany kursu walutowego powoduje zmianę kapitału kredytu wyrażonego w złotych, co ma szczególne znaczenie w sytuacji, gdy kredytobiorca chciałby dokonać wcześniejszej spłaty kredytu lub zmiany waluty kredytu na złote;

zmiany kursu walutowego oraz stopy procentowej mogą spowodować, że początkowo tańszy kredyt walutowy może stać się znacznie droższy w obsłudze niż kredyt złotowy; z drugiej jest możliwa sytuacja, że będzie on tańszy od kredytu złotowego, ale nie sposób tego z góry przewidzieć;

zaciągając kredyt walutowy warto przekalkulować dla własnego bezpieczeństwa czy dochody pozwolą na obsłużenie kredytu także wtedy, gdy wysokość raty wzrosła do poziomu analogicznego jak przy kredytach złotych;

przy podejmowaniu decyzji dotyczącej waluty kredytu oraz rodzaju oprocentowania (stałego lub zmiennego) szczególnie przy długoterminowym kredycie hipotecznym, trzeba brać pod uwagę długoterminowy trend na rynku, a nie krótkotrwałe wahania stopy procentowej czy kursu walutowego.

W broszurze zawarto również wykresy przedstawiające:

kursy EUR i CHF wyrażone w PLN w okresie styczeń 2000 r. – czerwiec 2006 r., obrazujące wahania kursu CHF względem PLN w granicach od ok. 1 CHF = 2,25 PLN do ok. 1 CHF = 3 PLN;

wysokość stóp procentowych LIBOR CHF 3M, WIBOR 3M, EURIBOR 3M, LIBOR USD 3M w okresie styczeń 1999 r. – maj 2006 r.

Przedstawiono także symulacje modelowe obrazujące wpływ zmiany oprocentowania kredytu i kursu waluty, w której kredyt został udzielony na wysokość miesięcznych rat kapitałowo – odsetkowych. Symulacja wysokości raty kredytu dla kredytu w CHF w kwocie 150.000 zł, spłacanego w ratach równych przez okres 20 lat zakładała kurs PLN/CHF w granicach od 1 CHF = 2,5 PLN do 1 CHF = 2,8752 PLN oraz oprocentowanie kredytu w granicach od 3% do 7%, co przekładało się na wahania wysokości rat od 830 zł (przy założeniu kursu 2,5 i oprocentowania 3%) do 1.340 zł (przy założeniu kursu 2,8752 i oprocentowania 7%). Dodatkowo wskazano, że w przypadku zmiany waluty kredytu z CHF na PLN przy obowiązującym w momencie zmiany kursie 1 CHF = 3 PLN nastąpi wzrost kapitału o 20%, czyli do kwoty 180.000 zł.

Dowód: broszura „Informacja o ryzyku kursowym i ryzyku stopy procentowej” dla kredytobiorców zaciągających kredyty hipoteczne opracowana w lipcu 2006 r., k. 112-113; zeznania świadka E. R. z dnia 2 marca 2021 r., protokół k. 338v-340

Powodom przed podpisaniem umowy kredytu nie wręczono broszury informacyjnej dotyczącej ryzyka kursowego i ryzyka stóp procentowych. Broszurę wręczono powodom dopiero przed podpisaniem w 2014 r. aneksu nr (...) do umowy kredytu.

Przed zawarciem umowy powodowie otrzymali od pracownika Banku jedynie ogólnikowe informacje o tym, że ze względu na wahania kursów walut kwota kredytu wypłacona w PLN może się różnić od kwoty zakładanej w dniu podpisania umowy oraz o tym, że do przeliczania kwoty wypłaconego kredytu z CHF na PLN będzie stosowany inny kurs waluty (kurs kupna) niż do przeliczania kwoty spłacanych rat z PLN na CHF (kurs sprzedaży). Powodom nie poinformowano przy tym o możliwości negocjacji kursu kupna CHF stosowanego przy przeliczaniu wypłacanej kwoty kredytu z waluty CHF na walutę PLN. Zwrócono powodom uwagę na możliwość zwiększenia się obciążania finansowego związanego ze spłatą rat dokonywaną w walucie PLN z uwagi na zamiany kursów walut, nie przedstawiono im jednak ani historii zmian kursu waluty CHF na przestrzeni lat, ani informacji dotyczących możliwego zakresu zmiany kursu w okresie kredytowania, ani symulacji spłaty kredytu obrazującej wpływ zmiany wysokości kursu walut na zmianę wysokości rat kredytu. Kredyt w walucie CHF był przedstawiany jako rozwiązanie bezpieczne z uwagi na stabilność waluty.

Dowód: zeznania świadka E. R. z dnia 2 marca 2021 r., protokół k. 338v-340; zeznania powoda M. K. z dnia 22 czerwca 2021 r., protokół k. 345-346v; zeznania powódki A. K. z dnia 22 czerwca 2021 r., protokół k. 346v-347

Na zabezpieczenie zobowiązań powodom wobec Banku z tytułu umowy kredytu na nieruchomości powodom zakupionej ze środków uzyskanych w drodze kredytu ustanowiona została hipoteka zwykła w wysokości 212.087,90 CHF oraz hipoteka kaucyjna do wysokości 106.043,95 CHF.

Dowód: oświadczenie o ustanowieniu hipoteki z dnia 18 kwietnia 2007 r., k. 35; oświadczenie Banku z dnia 18 kwietnia 2007 r., k. 221; zawiadomienie o wpisie hipoteki z dnia 17 października 2007 r., k. 222-224; odpis zwykły księgi wieczystej nr (...) według stanu z dnia 31 października 2007 r., k. 225-227

Przy wykorzystaniu tego samego wzoru umowy, który był podstawą do sporządzenia umowy kredytu z powodami, zawierano również umowy kredytu, w których kwota kredytu wypłacana była w walucie CHF, spłata rat kredytu następowała w walucie CHF lub wypłaty kwoty kredytu dokonywano po przeliczeniu jej na złote polskie według kursu CHF indywidualnie uzgodnionego z bankiem.

Dowód: dokumentacja kredytowa dot. umów kredytu zawieranych przez Bank, k. 152-159; 229-245

W okresie od dnia 5 stycznia 2010 r. do dnia 5 listopada 2019 r. powodowie tytułem spłaty rat kredytu uiszcili na rzecz Banku kwoty w łącznej wysokości 148.590,15 zł oraz 44.760,67 CHF.

Dowód: zaświadczenie z dnia 14 listopada 2019 r., k. 51-55

Powodowie jako małżonkowie dokonywali spłaty rat kredytu ze środków pochodzących z majątku wspólnego.

Fakt bezsporny

W piśmie z dnia 26 listopada 2019 r. powodowie złożyli stronie pozwanej reklamację w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym, w której powołując się na nieważność umowy kredytu z dnia 13 lutego 2006 r. wezwali Bank do zapłaty w terminie 14 dni wszystkich uiszczonych należności uiszczonych przez nich w związku z umową w okresie od dnia 7 grudnia 2009 r. do dnia 5 listopada 2019 r. w kwocie 151.192,88 zł oraz 44.760,67 CHF. Korespondencja wpłynęła do Banku w dniu 2 grudnia 2019 r. Pismem z dnia 13 grudnia 2019 r. Bank odmówił zadośćuczynienia żądaniom powodów.

Dowód: pismo z dnia 26 listopada 2019 r., k. 47-48; pismo z dnia 13 grudnia 2019 r., k. 49-50

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, których autentyczność i wiarygodność nie budziła wątpliwości Sądu i nie była przedmiotem zarzutów stron. Sąd oparł się również na zeznaniach świadka E. R. oraz zeznaniach powodów, które pozwoliły na naświetlenie okoliczności związanych z samym procesem zawierania umowy kredytu oraz informacji, jakie zostały wtedy przekazane powodom przez pracowników Banku. Sąd pominął zawnioskowane przez strony dowody z opinii biegłych oraz zawnioskowane przez stronę pozwaną dowody z dokumentów: wyciągu z Tabeli kursów Banku i zestawienia kursów sprzedaży dewiz przez pozwany Bank wybrane banki oraz średniego kursu NBP, ponieważ dotyczyły one faktów, które nie były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c.).

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie. Podniesiony przez powodów zarzut nieważności umowy kredytu okazał się być zasadny, przez co należy uznać, że wszystkie świadczenia stron spełnione na mocy umowy są świadczeniami nienależnymi, które strony powinny sobie wzajemnie zwrócić.

Przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy w pierwszej kolejności należało się pochylić nad okolicznościami zawarcia spornej umowy. Powodowie potrzebowali środków finansowych na zakup i wyposażenie mieszkania, czyli inwestycję związaną ze spełnianiem podstawowych potrzeb życiowych założonej przez nich rodziny. Zdecydowali się na zakup mieszkania w K., na rynku pierwotnym. Cena zakupu nieruchomości miała być przez nich uiszczona w walucie złoty polski. W momencie zawierania umowy osobą, na której w całości spoczywał ciężar utrzymania rodziny był powód M. K.. Otrzymywał on wynagrodzenie za pracę wypłacane w walucie złoty polski.

Przechodząc do okoliczności poprzedzających bezpośrednio zawarcie przez powodów umowy kredytu z dnia 13 lutego 2006 r. należy zaznaczyć, że przed złożeniem wniosku kredytowego powodowie przeprowadzili rozmowę z pracownikiem Banku w celu dobrania najbardziej im odpowiadającego modelu finansowania. Podczas spotkania pracownik Banku okazał powodom symulację spłaty rat kredytu dla czterech wariantów umów: umowy w walucie PLN, umowy w walucie USD, umowy w walucie EUR i umowy w walucie CHF. Z symulacji wynikało, że zarówno w wariacie spłaty w ratach malejących, jak i w wariacie spłaty w ratach równych najbardziej korzystna jest umowa kredytu w CHF z uwagi na najniższą wysokość spłacanych rat. Symulacja została jednak sporządzona przy założeniu niezmienności kursu walut oraz stóp procentowych w całym okresie kredytowania, przez co nie uwidaczniała w żaden sposób, że wysokość rat każdego z kredytów przez cały okres kredytowania może nie być taka sama – w przypadku kredytu w złotych polskich z uwagi na możliwe wahania wskaźnika, od którego uzależniona jest wysokość stóp procentowych (co wpływa na wysokość części odsetkowej rat kredytu), a w przypadku kredytu w walucie obcej z uwagi na możliwe wahania wskaźnika, od którego uzależniona jest wysokość stóp procentowych (co wpływa na

wysokość części odsetkowej rat kredytu) oraz kursu waluty (co wpływa na wysokość części kapitałowej rat kredytu). Powodom została przekazana jedynie ogólnikowa informacja, że zmiana kursu walut oraz zmiana wskaźnika, od którego zależy wysokość stóp procentowych, może wpłynąć na podwyższenie wysokości raty kredytu. Powodom nie przedstawiono również historii zmian kursu którejkolwiek z walut kredytów przedstawionych w symulacji względem złotego polskiego. Ze względu na zainteresowanie powodów kredytem w walucie CHF pracownik Banku przekazał im wyłącznie informacje dotyczące kursu wybranej przez nich waluty. Informacje te ograniczały się do stwierdzenia, że CHF jest walutą stabilną, dzięki czemu kredyt zaciągnięty w tej walucie jest kredytem bezpiecznym. Na marginesie należy tu wspomnieć, że również symulacje spłaty rat kredytu okazywane powodom przed zawarciem aneksów zwiększających kwotę przyznanego kredytu sporządzane były według takich samych zasad jak symulacja okazana im przed zawarciem umowy.

Powodowie nie otrzymali również symulacji, która przedstawiałaby, w jaki sposób zastosowanie dwóch odmiennych kursów waluty (kursu kupna i kursu sprzedaży) wpłynie na wysokość wypłaconej im w złotych polskich kwoty kredytu oraz na wysokość spłacanych przez nich w złotych polskich rat tzn. że zastosowanie przy przeliczeniu wypłaconego kapitału kredytu z CHF na PLN kursu kupna waluty może spowodować, że łączna suma części kapitałowych rat kredytu spłaconych przez nich w PLN i następnie przeliczanych na CHF po kursie sprzedaży waluty może spowodować, że kwota kapitału kredytu wypłaconego powodom będzie niższa niż kwota kapitału, która zostanie przez nich spłacona, ponieważ stosowany przez Bank kurs kupna waluty (średni kurs międzybankowy po odjęciu marży Banku) jest zazwyczaj niższy od kursu sprzedaży waluty (średni kurs międzybankowy po dodaniu marży Banku). Powodom została przekazana jedynie ogólna informacja, że do przeliczania kwoty wypłaconego kredytu z CHF na PLN będzie stosowany inny kurs waluty (kurs kupna) niż do przeliczania kwoty spłacanych rat z PLN na CHF (kurs sprzedaży). Nie wyjaśniono im przy tym, jakie czynniki wpływają na kształtowanie wysokości kursu kupna i sprzedaży walut stosowanego przez Bank. Dokładne informacje w tym zakresie powodowie otrzymali dopiero w 2014 r., przy zawieraniu aneksu nr (...) do umowy kredytu.

W tym miejscu należy zauważyć, że przed złożeniem wniosku kredytowego i podpisaniem umowy kredytu powodowie nie otrzymali załączonej przez Bank do akt niniejszej sprawy broszury pt. „Informacja o ryzyku kursowym i ryzyku stopy procentowej dla kredytobiorców zaciągających kredyty hipoteczne”. W momencie podpisania przez powodów umowy kredytu w dniu 13 lutego 2006 r. broszura nie istniała. Została ona opracowana dopiero w lipcu 2006 r. z uwagi na potrzebę dostosowania działalności Banku w zakresie udzielania kredytów w walucie obcej oraz indeksowanych i denominowanych do waluty obcej do „Rekomendacji S” wydanej przez Komisję Nadzoru Bankowego w marcu 2006 r.

W złożonym wniosku kredytowym powodowie wskazali, że chcą otrzymać kredyt w kwocie 305.000 zł + prowizja Banku, w walucie frank szwajcarski, spłacany w ratach równych, z okresem spłaty wynoszącym 25 lat.

Przy rozpatrywaniu złożonego przez powodów wniosku Bank oceniał ich zdolność kredytową wyłącznie w odniesieniu do waluty złoty polski. Zaznaczenia wymaga przy tym, że również przy podejmowaniu decyzji o podwyższeniu udzielonego powodom kredytu Bank każdorazowo oceniał zdolność kredytową powodów w odniesieniu do waluty złoty polski.

W następnej kolejności przejść należy do oceny samej zawartej przez powodów umowy kredytu. Strona pozwana stoi na stanowisku, że była to umowa kredytu walutowego, a nie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej bądź kredytu denominowanego do waluty obcej. W ocenie tut. Sądu umowa zawarta przez strony nie była czystą umową kredytu walutowego. Jest wiedzą powszechną, że kredyty w walucie CHF, indeksowane do CHF bądź denominowane do CHF były w większości zaciągane przez osoby, które uzyskiwały dochody w walucie złoty polski na potrzeby inwestycji mieszkaniowych opłacanych w złotych polskich. Sama strona powodowa zwraca w pozwie uwagę na fakt, że większość klientów Banku zainteresowana była uzyskaniem kredytu wypłaconego i spłacanego w złotych polskich. Z tego względu wzór umowy kredytu mieszkaniowego „(...)” zawierał zapisy, które wskazywały na możliwość wypłaty kredytu w walucie złoty polski (§ 5 ust. 3 pkt 2), wprowadzały mechanizmy przeliczania wypłaconego kredytobiorcom kapitału kredytu z waluty obcej na walutę złoty polski (§ 5 ust. 4), wskazywały na możliwość spłaty kredytu w walucie złoty polski (§ 13 ust. 1 pkt 1 i 3), wprowadzały mechanizm przeliczania rat kredytobiorców spłacanych w walucie złoty polski na walutę obcą (§ 13 ust. 8), a także wskazywały na kursy wymiany walut, które będą stosowane do

przeliczania zobowiązań stron (§ 1 pkt 8 – definicja Tabeli kursów, § 5 ust. 4, § 13 ust. 8). Podkreślenia wymaga przy tym, że w rzeczywistości możliwość wypłaty kredytu bezpośrednio w walucie obcej była ograniczona – istniała jedynie wtedy, gdy kredyt został zaciągnięty na finansowanie zobowiązań za granicą i w przypadku zaciągnięcia kredytu na spłatę kredytu walutowego, co wynika wprost z § 5 ust. 3 pkt 1 wzorca umownego. Wzorzec umowy zawiera również postanowienia, które umożliwiają przeliczenie kwoty zadłużenia z tytułu umowy kredytu z waluty obcej na walutę złoty polski w przypadku powstania zadłużenia przeterminowanego (§ 18 ust. 1) oraz regulują zasady przeliczania spłaty zadłużenia dokonanej w walucie innej niż waluta polska na walutę kredytu (§ 19). W zależności od potrzeb kredytobiorcy umowa kredytu „(...)” mogła więc przybierać postać:

1. umowy standardowego kredytu walutowego wypłaconego w walucie obcej i spłacanego w tej walucie;
2. umowy zbliżonej do umowy kredytu denominowanego do waluty obcej, w której kwota kredytu wyrażona jest w walucie obcej, lecz jest wypłacana w walucie złoty polski po przeliczeniu kwoty kredytu z waluty obcej na walutę złoty polski po kursie kupna obowiązującym w Banku w dniu realizacji zlecenia płatniczego, a raty kredytu są również spłacane w walucie złoty polski, a następnie przeliczane na walutę kredytu po kursie sprzedaży obowiązującym w Banku w dniu wymagalności raty kredytu;
3. pośrednią pomiędzy postaciami 1 i 2 (kredytu wypłaconego w walucie polskiej i spłacanego w walucie obcej lub kredytu wypłaconego w walucie obcej i spłacanego w walucie obcej).

Do umowy kredytu z dnia 13 lutego 2006 r. zawartej pomiędzy Bankiem a powodami przeniesiono wprost zawarte we wzorcu postanowienia: § 5 ust. 3 pkt 2 - wypłata kwoty kredytu w walucie polskiej; § 5 ust. 4 - mechanizm przeliczania wypłaconego kredytobiorcom kapitału kredytu z waluty obcej na polską; § 13 ust. 8 (w umowie § 13 ust. 7) – możliwość spłaty rat w walucie polskiej i mechanizm przeliczania rat spłacanych w walucie złoty polski na walutę obcą. Z uwagi na fakt, że celem kredytowania była zapłata ceny za lokal mieszkalny wyrażonej w walucie polskiej, powodowie mieli możliwość uzyskania wypłaty kwoty kredytu jedynie w walucie polskiej (jak wynika z § 5 ust. 3 pkt 2 umowy, kredyt na finansowanie zobowiązań w kraju kredyt może być wypłacony w walucie polskiej). Rachunkiem wskazanym przez powodów jako rachunek do dokonywania przez Bank potrąceń wierzytelności z tytułu umowy kredytu był rachunek oszczędnościowo – rozliczeniowy prowadzony w walucie złoty polski, co determinowało sposób spłacania rat kredytu w walucie złoty polski i przeliczania ich następnie na walutę kredytu. Umowa zawarta przez Bank z powodami zaliczała się więc do drugiej ze wskazanych wyżej postaci - umowy zbliżonej do umowy kredytu denominowanego do waluty obcej.

Przy wzięciu pod uwagę sytuacji finansowej powodów (uzyskiwanie dochodów w gospodarstwie domowym w walucie złoty polski), celu zawarcia umowy kredytu (sfinansowanie zakupu mieszkania w K. po cenie wyrażonej w walucie złoty polski), czynności podejmowanych przez powodów celem uzyskania kredytu w pozwanym Banku (ocena tego, czy umowa jest korzystna przy wzięciu pod uwagę wysokości zobowiązania wyrażonego w złotych polskich; wskazanie we wniosku kredytowym kwoty kredytu w złotych polskich) należy uznać, że powodowie chcieli zawrzeć umowę kredytu, dzięki której otrzymają kwotę kredytu w walucie złoty polski i którą będą również mogli spłacać w walucie złoty polski. Ze względu na długi czas trwania umowy (25 lat) oraz przeznaczenie środków uzyskanych z kredytu (spełnianie podstawowych potrzeb życiowych rodziny – zakup mieszkania) powodom zależało na tym, aby raty kredytu były jak najniższe, a ich wysokość nie podlegała dużym wahaniom. Powodowie zdecydowali się na zawarcie umowy kredytu z dnia 13 lutego 2006 r., przyjmującej postać zbliżoną do umowy kredytu denominowanego do waluty CHF, ponieważ z informacji przekazanych im przez Bank przed zawarciem umowy wynikało, że tego typu umowa odpowiada ich potrzebom, ponieważ wysokość rat kredytu będzie niższa niż w przypadku umowy w innej walucie (na co wskazywały okazane powodom symulacje spłaty rat kredytu w różnych wariantach umów w różnych walutach), wysokość rat kredytu nie będzie podlegała dużym wahaniom z uwagi na stabilność waluty CHF, a nadto kwota kredytu zostanie powodom wypłacona w walucie złoty polski i w tej walucie będzie przez nich spłacana.

W ocenie Sądu umowa kredytu z dnia 13 lutego 2006 r. w rzeczywistości nie była umową zgodną z oczekiwaniami powodów. Głównym powodem takiego stanu rzeczy było uzależnienie wysokości kwoty wypłaconego powodom

kapitału w złotych polskich oraz wysokości spłacanych przez nich rat od miernika, który w dłuższym czasookresie charakteryzuje się niskim stopniem stabilności i przewidywalności – w postaci kursu kupna i sprzedaży CHF. Zastosowany w umowie mechanizm przeliczenia kwoty kredytu wypłaconej powodom z waluty CHF na walutę PLN po kursie kupna CHF obowiązującym w chwili realizacji polecenia wypłaty spowodował, że kwota kredytu rzeczywiście wypłaconego powodom została ostatecznie ustalona w momencie wypłaty wszystkich transz kredytu. Mechanizm przeliczania rat kredytu spłacanych przez powodów w walucie PLN na walutę CHF po kursie sprzedaży CHF obowiązującym w momencie wymagalności poszczególnych rat powodował zaś, że wysokość obciążenia powodów związanego ze spłatą kredytu w całym okresie 25 lat spłaty kredytu podlegać mogła dużym wahaniom – zarówno korzystnym dla powodów, powodującym zmniejszenie wysokości rat spłacanych w walucie PLN i w efekcie mogącym prowadzić do tego, że spłacą oni kapitał kredytu z wykorzystaniem niższej kwoty wyrażonej w walucie PLN niż kwota przekazana im przez Bank, jak i niekorzystnym dla powodów, powodującym zwiększenie wysokości rat i w efekcie mogącym prowadzić do tego, że spłacą oni kapitał kredytu z wykorzystaniem wyższej kwoty wyrażonej w walucie PLN niż kwota przekazana im przez Bank. Podkreślenia wymaga przy tym, że za sytuację niekorzystną dla powodów i niezgodną z ich oczekiwaniami należy uznać wzrost wysokości rat kredytu spłacanych w PLN nie tylko w całym okresie kredytowania, lecz nawet przez pewien jego wycinek, obejmujący kilka - kilkanaście miesięcy. Rata kredytu jest comiesięcznym znaczącym obciążeniem dla budżetu domowego powodów, a jej nieuregulowanie wiązać się może z bardzo niekorzystnymi dla nich konsekwencjami - począwszy od naliczenia odsetek karnych za opóźnienie w spłacie raty, skończywszy na wypowiedzeniu umowy kredytu i postawieniu całego zobowiązania w stan natychmiastowej wykonalności. Nawet więc okresowy znaczący wzrost raty kredytu w połączeniu z przejściowymi problemami finansowymi w gospodarstwie domowym powodów mogłyby doprowadzić do poważnego zachwiania płynności finansowej w gospodarstwie domowym powodów.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie wynika, że zawierając umowę kredytu powodowie nie zdawali sobie sprawy w wystarczającym stopniu z wiążącym się z nią ryzyka walutowego. Co prawda trudno jest stwierdzić, że powodowie nie mieli świadomości, że kursy walut charakteryzują się pewną zmiennością, ponieważ jest to wiedza powszechna, którą posiada każda przeciętnie zorientowana dorosła osoba. Należy jednak zauważyć, że postanowienia umowy tworzące mechanizmy przeliczania świadczeń stron z waluty CHF na PLN i odwrotnie były sformułowane w sposób bardzo ogólny i nie dawały jasnego obrazu powiązań pomiędzy wysokością wypłaconej w złotych polskich kwoty kredytu i wysokością spłacanych w złotych polskich raty kredytu a kursem waluty CHF, ich wpływu na to, jaką kwotę w złotych polskich powodowie będą musieli uiścić tytułem spłaty kredytu i możliwego zakresu zmian wysokości tej kwoty. Informacje dotyczące ryzyka walutowego przekazane powodom przez Bank należy zaś ocenić jako bardzo oszczędne. Powodom powiedziano, że umocnienie się CHF względem PLN wpłynie na wzrost raty kredytu, lecz jednocześnie byli zapewniani o tym, że waluta CHF jest stabilna i jej kurs podlega niewielkim wahaniom. W żaden sposób nie wytłumaczono powodom sposobu ustalania kursów kupna i sprzedaży waluty w Tabelach banku, w tym nie wskazano czynników wpływających na ich wysokość. Wyjaśnienie mechanizmu przeliczania zobowiązań stron ograniczyło się do wskazania, że kwota kredytu wypłacona powodom zostanie przeliczona po kursie kupna CHF, a kwoty spłacanych rat będą przeliczane po kursie sprzedaży CHF. Przedstawiane powodom symulacje spłaty rat kredytów zaciąganych w różnych walutach dodatkowo zacierają obraz ryzyka kursowego – w symulacjach tych umowa kredytu w CHF jawiła się najkorzystniejsza z uwagi na najniższą w stosunku do pozostałych umów ratę o wysokości niezmiennej w całym okresie kredytowania. Informacje przekazane powodom przez Bank były więc wybiórcze, niepełne i nie dawały pełnego i prawdziwego obrazu obciążającego powodów ryzyka walutowego, a wręcz obraz ten zacierają.

Jednocześnie należy zauważyć, że trudno jest przyjąć, aby Bank nie zdawał sobie sprawy z ryzyka walutowego obciążającego powodów w związku z zawarciem umowy kredytu. Umowa została zawarta na opracowanym przez Bank wzorze, z pewnością znał on więc zasady opracowane przez siebie mechanizmu przeliczania zobowiązań stron z waluty CHF na PLN i odwrotnie i ich przełożenia na wysokość zobowiązań stron z tytułu umowy kredytu. Bank był również świadomy tego, że powodowie chcą uzyskać kwotę kredytu w złotych polskich i w tej samej walucie ją spłacać – przed zawarciem umowy uzyskał od powodów informacje, że uzyskują oni dochody w złotych polskich, kwota kredytu zostanie przeznaczona na spłatę zobowiązania w złotych polskich i że chcą uzyskać wypłatę kredytu w złotych polskich

i spłacać raty w złotych polskich. Było więc dla Banku jasne, że wszelkie wahania kursu waluty CHF względem PLN będą miały realne przełożenie na rzeczywiste obciążanie powodów z tytułu umowy kredytu.

Zaznaczenia wymaga przy tym, że umowy kredytu z mechanizmami przeliczania zobowiązań stron z waluty obcej na walutę krajową i odwrotnie, podobne do umów kredytów „frankowych” zawieranych masowo w pierwszej dekadzie XXI w. w naszym kraju, nie są nowym rozwiązaniem – pojawiały się już w latach 70. i 80. w Australii oraz w latach 90. we W. i w Wielkiej Brytanii i spowodowały dla tamtejszych kredytobiorców podobne problemy, z jakimi obecnie zmagają się kredytobiorcy w naszym kraju, polegające na znaczącym wzroście kwoty raty kredytu opłacanej w walucie krajowej, wynikającym ze zmiany kursu walut. Zdaniem Sądu nad wyraz wysoce prawdopodobne jest, że strona pozwana jako profesjonalny podmiot działający w sektorze bankowym miała wiedzę o tym, że kredyty z mechanizmami przeliczania zobowiązań stron z waluty obcej na walutę krajową i odwrotnie okazały się być bardzo problematyczne dla konsumentów w innych krajach, lecz mimo to zdecydowała się na wprowadzenie tego rodzaju produktów do swojej oferty.

Zgodnie z art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy; jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (art. 58 § 2 k.c.). W stosunkach pomiędzy Bankiem a konsumentami zasady współżycia społecznego nakazują, aby Bank, będący silniejszą stroną stosunku prawnego i podmiotem cieszącym się zaufaniem publicznym ze względu na jego ekonomiczną i prawną pozycję, w sposób pełny i rzetelny informował konsumentów o wszelkich ryzykach powiązanych z oferowanymi produktami finansowymi, tak aby konsument mógł podjąć racjonalną i należyte przemyślaną decyzję o skorzystaniu z danego produktu finansowego. W niniejszej sprawie zasady te zostały przez Bank w sposób oczywisty naruszone. Wynikiem tego naruszenia było podjęcie przez powodów decyzji o zawarciu umowy kredytu z dnia 13 lutego 2006 r. w kształcie umowy kredytu w walucie CHF z mechanizmami przeliczania zobowiązań stron z waluty CHF na walutę PLN oraz z waluty PLN na walutę CHF. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że gdyby powodowie zostali przez Bank należycie poinformowani o obciążających ich ryzyku walutowym, nigdy nie podjęliby decyzji o zawarciu umowy kredytu w walucie obcej z mechanizmami przeliczania zobowiązań stron z waluty obcej na walutę polską i odwrotnie. Na podstawie powołanego wyżej art. 58 § 1 i 2 k.c. umowę pt. „Umowa kredytu mieszkaniowego (...) hipoteczny nr (...) (spłacanego w ratach annuitetowych, udzielonego w walucie wymiennej)” zawartą przez powodów ze stroną pozwaną w dniu 13 lutego 2006 r. należy więc uznać za nieważną w całości.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że umowę kredytu zawartą między stronami można uznać za nieważną również na innej podstawie prawnej. Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne); nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 2 k.c.). Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu; w szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3). Jak wskazuje art. 385² k.c., oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Cytowane wyżej przepisy zostały wprowadzone do Kodeksu cywilnego jako implementacja Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ugruntowany jest pogląd, że wymóg wyrażenia warunku umownego prostym i zrozumiałym językiem oznacza, że w wypadku umów kredytowych instytucje finansowe muszą zapewnić

kredytobiorcom informacje wystarczające do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. W tym względzie wymóg ów oznacza, że warunek dotyczący ryzyka kursowego musi zostać zrozumiany przez konsumenta zarówno w aspekcie formalnym i gramatycznym, jak i w odniesieniu do jego konkretnego zakresu, tak aby właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko dowiedzieć się o możliwości wzrostu lub spadku wartości waluty obcej, w której kredyt został zaciągnięty, ale również oszacować - potencjalnie istotne - konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 20 września 2018 r., C-51/17, (...) BANK (...). I (...) v. (...), (...) 2018, nr 9, poz. I-750; wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 20 września 2017 r., C-186/16, R. P. (...) v. (...) SA, LEX nr 2355193).

W ocenie Sądu zapisy umowy kredytu kształtujące mechanizm przeliczania zobowiązań stron z waluty CHF na walutę PLN i odwrotnie (tj. § 5 ust. 4 oraz § 13 ust. 7) można uznać za niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i to niezależnie od tego, czy należy uznać je za postanowienia kształtujące główne świadczenia stron, czy nie. Jak wyjaśniono już dokładnie wyżej, postanowienia te nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, pozwalający powodom na zorientowanie się co do rozmiaru ryzyka kursowego związanego z zawartą umową i jego wpływu na wysokość obciążającego ich zobowiązania względem Banku. Jednocześnie Bank nie przekazał powodom pełnej i rzetelnej informacji dotyczących ryzyka kursowego, pozwalającej powodom na zrozumienie mechanizmu przeliczania zobowiązań stron z waluty CHF na walutę PLN i odwrotnie oraz jego konsekwencji w zakresie wysokości zobowiązania obciążającego powodów. Rażąco naruszenie interesów powodów jako konsumentów oraz dobrych obyczajów przejawia się w tym, że kwestionowane postanowienia umowne kształtują wysokość kapitału kredytu wypłaconego powodom w walucie złoty polski oraz wysokość rat kredytu spłacanych przez powodów w walucie złoty polski w odniesieniu do miernika w postaci kursu kupna/sprzedaży waluty CHF, który jest miernikiem charakteryzującym się niskim stopniem stabilności i przewidywalności, czego powodowie w momencie zawierania umowy nie mieli świadomości z uwagi na niedopełnienie przez Bank ciążącego na nim obowiązku informacyjnego, a gdyby taką świadomość mieli – nie zawarliby umowy kredytu zawierającej takie postanowienia. Postanowień kształtujących mechanizm przeliczeń nie sposób przy tym uznać za indywidualnie uzgodnione między stronami, ponieważ zostały one wprost przejęte z wzoru umowy opracowanego przez Bank. Fakt, że we wzorze umowy znajdowały się również postanowienia pozwalające na wypłatę i spłatę kredytu w CHF nie oznacza, że postanowienia odnoszące się do mechanizmu przeliczeń mogły być przez powodów negocjowane. Były to bowiem dwie różne grupy postanowień. Podkreślenia wymaga przy tym, że powodowie nie wiedzieli o istnieniu możliwości negocjacji kursu kupna CHF stosowanego przy przeliczaniu kwoty wypłaty kapitału kredytu z CHF na PLN, gdyż nie zostali o tej możliwości poinformowani przez pracowników Banku.

Po eliminacji abuzywnych postanowień § 5 ust. 4 oraz § 13 ust. 7 umowa kredytu przyjmuje postać umowy kredytu walutowego z kwotą kapitału kredytu wypłaconą w walucie CHF oraz ratami spłacanymi w walucie CHF. Jednakże jednocześnie wyłączona zostaje możliwość dokonania przez Bank wypłaty kwoty kapitału kredytu powodom, ponieważ wypłata kwoty kapitału kredytu w walucie obcej jest możliwa jedynie w wypadku, gdy kredyt przeznaczony jest na finansowanie zobowiązań za granicą i w przypadku zaciągnięcia kredytu na spłatę kredytu walutowego (§ 5 ust. 3 pkt 1), podczas powodowie zaciągnęli kredyt w celu finansowania zobowiązań w kraju, przez co kredyt mógłby im zostać wypłacony tylko w walucie polskiej (§ 5 ust. 3 pkt 2), co jest niemożliwe z uwagi na usunięcie z umowy miernika służącego do przeliczenia kwoty kapitału kredytu z CHF na PLN, określonego w § 5 ust. 4 umowy kredytu. Należy również zauważyć, że brak możliwości wypłaty i spłaty kwoty kredytu w walucie PLN sprawia, że dla powodów umowa traci sens gospodarczy – celem zawarcia przez powodów umowy było uzyskanie pieniędzy na zakup mieszkania, którego cena została wyrażona w walucie złoty polski, a dochody w gospodarstwie domowym powodów, przeznaczone w części na spłatę kredytu, również są wyrażone w walucie złoty polski. W chwili zawarcia umowy przez strony nie istniał żaden dyspozytywny przepis prawa regulujący przelicznik kwoty zobowiązania z waluty obcej na walutę polską i z waluty polskiej na walutę polską, który mógłby wejść do umowy w miejsce kwestionowanych postanowień. Z uwagi na fakt, że po eliminacji abuzywnych postanowień § 5 ust. 4 oraz § 13 ust. 7 umowa kredytu staje się niewykonalna i traci dla powodów sens gospodarczy, skutkiem stwierdzenia abuzywności postanowień § 5 ust. 4 oraz § 13 ust. 7 umowy jest więc jej całkowita nieważność.

Jak wskazuje art. 410 § 2 k.c., świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Na gruncie powyższego przepisu z uwagi na nieważność umowy kredytu środki finansowe wpłacone przez powodów stronie pozwanej tytułem spłaty rat kredytu uznać należy za świadczenie nienależne. na podstawie art. 405 w zw. z art. 410 § 1 k.c. strona pozwana jest więc zobowiązana do zwrotu powodom wszelkich kwot świadczonych przez nich tytułem spłaty rat kredytu. Z przedłożonego przez powodów dokumentu historii spłaty kredytu (który to dokument został wystawiony przez stronę pozwaną) wynika że w okresie od dnia 5 stycznia 2010 r. do dnia 5 listopada 2019 r. powodowie tytułem spłaty rat kredytu uiścili na rzecz Banku kwoty w łącznej wysokości 148.590,15 zł oraz 44.760,67 CHF, a więc kwoty równe tym żądanym przez nich w pozwie. W dniu 26 listopada powodowie wezwali Bank do zapłaty w/w kwot w terminie 14 dni. Korespondencja dotarła do Banku w dniu 2 grudnia 2019 r., więc od dnia 17 grudnia Bank pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia na rzecz powodów, uzasadniającym naliczenie odsetek ustawowych za opóźnienie na mocy art. 481 § 1 i 2 k.c. Sąd zasądził więc od strony pozwanej na rzecz powodów łącznie (powodowie są małżeństwem, a środki na spłatę rat kredytu pochodziły z ich majątku wspólnego) kwotę 148.590,15 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 17 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 44.760,67 CHF wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 17 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c., tj. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Strona pozwana jako przegrywająca sprawę w całości zobowiązana jest do zwrotu powodom łącznie wszelkich poniesionych przez nich kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw w łącznej wysokości 11.817 zł, na które złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 1.000 zł, wynagrodzenie dla profesjonalnego pełnomocnika powodów w osobie adwokata w kwocie 10.800 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.